

HUIZEN VOOR MENSEN NIET VOOR WINST

#WOONOPSTAND LANDELIJKE DEMO
17 OKTOBER 14:00 ROTTERDAM
www.woonopstand.nl

Aan de leden van de gemeenteraad
info@griffie.rotterdam.nl

cc: burgemeester Aboutaleb
burgemeester@rotterdam.nl

Rotterdam, 5 april 2022

Betreft: reactie Woonopstand op evaluatie driehoek

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 2 maart 2022 heeft burgemeester Aboutaleb uw raad geïnformeerd over de evaluatie door de driehoek van het politieoptreden tijdens de demonstratie 'Woonopstand' op 17 oktober 2021 (kenmerk 22bb2335). Deze evaluatie is gedaan in het kader van de motie 'Evalueren in dialoog' die op 11 november 2021 door uw raad is aangenomen (21bb14279).

Met deze brief reageren wij, de organisatie van Woonopstand, op de evaluatie. Wij zijn op basis van de evaluatie tot het besluit gekomen dat wij niet in dialoog zullen treden met de driehoek over het politieoptreden tijdens de demonstratie. In deze brief lichten wij ons besluit toe.

Wij hebben herhaaldelijk gevraagd om een behoorlijke verantwoording van de burgemeester en de politie over het excessieve, verwerpelijke en gewelddadige politieoptreden tijdens de Woonopstand op 17 oktober 2021. Helaas was er in november 2021 in uw raad geen meerderheid voor de motie die verzocht om een onafhankelijk extern onderzoek naar het politieoptreden. In het kader van de motie 'Evalueren in dialoog' is besloten dat zowel wij als de driehoek een 'zienswijze' zouden opstellen, op basis waarvan eventueel een dialoog zou kunnen worden gevoerd waaruit lessen zouden kunnen volgen. Aangezien wij zelf onze zienswijze al hadden opgesteld, in de vorm van een zwartboek politiegeweld en een uitgebreid statement die wij ook aan uw raad hebben gezonden (21bb13681), hebben wij toen laten weten eerst de zienswijze van de driehoek te zullen afwachten. De publieke verantwoording van de driehoek zouden wij vervolgens eerst bestuderen en met experts bespreken, alvorens een beslissing te nemen over een uitnodiging tot een dialoog met de driehoek.

Helaas constateren wij dat de evaluatie door de driehoek ernstig tekortschiet en niet gezien kan worden als een behoorlijke verantwoording voor het politieoptreden. In de evaluatie door de

driehoek wordt niet gereflecteerd op hoe het politieoptreden zich verhoudt tot het demonstratierecht. De driehoek legt de nadruk op gebrekkige communicatie, zowel intern als met ons, maar laat na om kritisch te kijken naar de rol van eigen keuzes van de politie en hoe die hebben geleid tot escalatie. Er lijkt geen besef of erkenning te zijn dat de politie een demonstratie maximaal moet faciliteren en dat de drempel om op te treden tegen wanordelijkheden zeer hoog moet liggen. De incidenten die zich volgens de driehoek zouden hebben voorgedaan rechtvaardigen het excessieve en gewelddadige ingrijpen niet.

Wij hebben ons ingespannen om in een gedetailleerde verklaring aan te geven hoe volgens ons het politieoptreden in strijd is met het demonstratierecht, daarin gesteund door de zorgen die zijn geuit door Amnesty en het NJCM. Wij hebben een zwartboek opgesteld met daarin 53 verklaringen en beelden van slachtoffers en getuigen. Daarnaast hebben wij – samen met veertien andere burgers – ingesproken bij de gemeenteraadscommissie Veiligheid en Bestuur (4 november 2021). Wij hebben in ons statement de volgende concrete punten van zorg benoemd:

- Preventief ingrijpen van de politie, onder meer door het afsplitsen, omsingelen en uiteindelijk afvoeren van een groep demonstranten, op een moment dat de demonstratie vreedzaam verliep en er geen concrete dreiging was van wanordelijkheden of verdenking van strafbare feiten;
- Preventief ingrijpen van de politie terwijl er duidelijk voldoende politiemacht op de been was om in te grijpen op het moment dat eventuele wanordelijkheden of strafbare feiten zich daadwerkelijk hadden voorgedaan;
- Misbruik van preventief identificeren en preventief fouilleren vlak voor en tijdens de demonstratie, waarbij de politie gericht bepaalde demonstranten heeft geselecteerd;
- Onnodig politiegeweld gericht op vreedzame (zittende) demonstranten;
- Onnodig en excessief politiegeweld, bijvoorbeeld het met een wapenstok slaan op hoofden van demonstranten;
- Falen van de politie om te de-escaleren;
- Criminaliseren en profileren van (groepen) demonstranten op grond van uiterlijke en ideologische kenmerken;
- Agenten in burger die demonstranten provoceren en de infiltratie van 'stillen';
- Preventief contact willen leggen met groepen demonstranten;
- Inmenging in de inhoud van de demonstratie in het vooroverleg met politie.

Deze zorgen worden wederom door de burgemeester en de politiechef in hun evaluatie niet geadresseerd.

Het is veel meer dan "spijtig" of "betreurenswaardig" - de woorden van de burgemeester in zijn brief over de evaluatie - dat de demonstratie op 17 oktober zo gelopen is. Door het excessieve en gewelddadige politieoptreden is het demonstratierecht van bijna 10.000 burgers gefrustreerd, is het demonstratierecht van duizenden burgers die de demonstratie voortijdig hebben verlaten effectief voortijdig beëindigd en zijn tientallen demonstranten het slachtoffer geworden van (ernstig) onrechtmatig en/of excessief politiegeweld.

De 'lessen' die de driehoek trekt uit hun evaluatie zijn ronduit zorgwekkend. Op geen enkele manier kunnen wij ons voorstellen dat het excessieve, verwerpelijke en gewelddadige politieoptreden had kunnen worden voorkomen door 'betere communicatie' door de politie met ons of intern. Deze 'lessen' wekken sterk de indruk dat de politie streeft naar nog meer controle en wantrouwen vooraf en tijdens demonstraties, in plaats van dat driehoek uitgaat van vertrouwen en het demonstratierecht voorop stelt. De driehoek blijft inzetten op controle en verpakt deze problematische strategie als een communicatiestrategie. De 'lessen' maken duidelijk dat de driehoek niet begrijpt waarom het ingrijpen door de politie tot gevolg heeft gehad dat het demonstratierecht is ingeperkt ofwel beëindigd, en waarom er dus een andere aanpak nodig is voor de begeleiding van demonstraties waarbij het demonstratierecht voorop staat. Wij constateren dat de driehoek zich beperkt tot een belofte om beter te communiceren, en ervoor kiest de om de meer fundamentele problemen van het politieoptreden onbesproken en ongemoeid te laten.

Wij hebben zoals eerder aangekondigd de evaluatie besproken met een vertegenwoordiger van Amnesty. De vertegenwoordiger heeft ons het volgende laten weten. De evaluatie is te summier om als basis te dienen voor het trekken van lessen. Er ontbreekt een aanzet tot kritische (zelf)reflectie op de professionaliteit van de politie-inzet en op de noodzakelijkheid en proportionaliteit van het toegepaste politiegeweld in het bijzonder. Het demonstratierecht en bijbehorende internationale normen en standaarden van de VN, OVSE en de Nationale ombudsman blijven onbesproken in de verantwoording, terwijl deze juist het startpunt hadden moeten zijn voor verantwoording, genoegdoening en het verbeteren van beleid en praktijk.

Wij zien geen basis voor het herstel van vertrouwen dat noodzakelijk is voor een verder gesprek en het gezamenlijk formuleren van lessen. Een basis voor herstel is nodig, omdat onze zorgen over het politieoptreden structureel zijn weggewuifd en ontkend. Zowel de burgemeester als de politiechef hebben van begin af aan, ook in antwoord op kritische vragen van uw raad, gepoogd de serieuze zorgen die er bestaan over het politieoptreden te bagatelliseren of ontkennen.

We benadrukken nogmaals dat een serieuze verantwoording voor het excessieve en gewelddadige politieoptreden tijdens de demonstratie op 17 oktober 2021 noodzakelijk is niet alleen voor ons als organisatoren en alle toen aanwezige demonstranten, maar ook om het demonstratierecht en de veiligheid van demonstranten op toekomstige demonstraties in Rotterdam en elders te waarborgen. We maken ons ernstige zorgen over hoe sindsdien door politie en burgemeesters in andere steden is gereageerd op (aangekondigde) woondemonstraties, waarbij politie en/of burgemeesters steeds handelden op basis van een vrees voor incidenten terwijl daar feitelijk geen aanleiding voor is. In Tilburg heeft de politie voor het woonprotest op 30 oktober 2021 huisbezoeken gebracht aan enkele activisten en was er een rechtszaak nodig om een protestmars te kunnen lopen buiten het centrum. In Leiden zijn na de demonstratie 'Woonrevolutie' op 13 februari 2022 op basis van een anonieme melding vreedzame demonstranten aangehouden in een supermarkt, terwijl wederom niets is aangetroffen dat dit ingrijpen rechtvaardigde. Dit is vervolgens aanleiding geweest voor de burgemeester in Haarlem om een protestmars tijdens de demonstratie 'Woonoproer' op 27 februari 2022 te verbieden. Het problematiseren van het 'zwarte blok' in Rotterdam, wat we

eerder al zagen tijdens het Woonprotest op 12 september in Amsterdam, heeft geleid tot criminalisering van een deel van de woonbeweging en dit heeft ervoor gezorgd dat woonprotesten elders in het land op basis van vage gronden als veiligheidsprobleem worden gezien. Dit is zorgelijk en onacceptabel.

Om deze redenen komen wij tot het besluit dat wij niet ingaan op de uitnodiging van de driehoek voor een dialoog. Deze gang van zaken toont aan waar wij al voor vreesden: zonder een onafhankelijk extern onderzoek kunnen wij niet rekenen op een behoorlijke verantwoording over excessief en gewelddadig politieoptreden. Wij hopen dan ook te mogen rekenen op het kritische oordeel van uw raad dat de afhandeling van de motie 'Evalueren in dialoog' door burgemeester Aboutaleb volstrekt ontoereikend is.

Vanzelfsprekend zijn wij bereid om met u in gesprek te gaan over deze brief.

Met vriendelijke groet,
namens Woonopstand,

Gwen van Eijk
Abel Heijkamp

woonopstand@disroot.org

--

Eerdere communicatie van Woonopstand over 17 oktober 2021:

[Statement 19 januari 2022: Woonopstand verbaasd over voortijdige afdoening motie 'Evalueren in dialoog' over politieoptreden](#)

[Statement 17 november, Woonopstand eist verantwoording politieoptreden vóór dialoog met driehoek](#)

[Statement 8 november, Woonopstand eist onafhankelijk extern onderzoek naar politiegeweld](#)

[Statement 3 november, PERSBERICHT: Woonopstand presenteert zwartboek politieoptreden 17 oktober, eist onafhankelijk onderzoek](#)

[Zwartboek politiegeweld](#)

[Statement 17 oktober, Woonopstand viert solidariteit en keurt politiegeweld af](#)